

THE COMPLETE GRAMMAR OF ESPERANTO

by Ivy Kellerman, A.M., Ph.D.

ANSWER KEY

Written by Vaughn Seward

Reviewed, proofed, and annotated by Dan Campbell

Lesson II

1. *A beautiful flower.*
Bela floro.
2. *A good large table.*
Bona granda tablo.
3. *A yellow violet and a white violet.*
Flava violo kaj blanka violo.
4. *The moon is-shining (shines).*
La luno brilas.
5. *The good boy is-walking (walks).*
La bona knabo marŝas.
6. *The beautiful yellow bird is-flying (flies).*
La bela flava birdo flugas.
7. *The strong man is-sleeping (sleeps).*
La forta viro dormas.
8. *The white bird is-singing (sings).*
La blanka birdo kantas.
9. *A strong horse runs, and a man walks.*
Forta ĉevalo kuras, kaj viro marŝas.
10. *The sun shines, and the boy is-singing (sings).*
La suno brilas, kaj la knabo kantas.
11. *The large yellow apple.*
La granda flava pomo.
12. *An apple large and good.*
Pomo granda kaj bona.

Lesson III

1. *The trees in the garden are tall and green.*
La arboj en la ĝardeno estas altaj kaj verdaj.
2. *The rooms in the house are long.*
La ĉambroj en la domo estas longaj.

3. *The flowers on the table are red, yellow and white.*
La floroj sur la tablo estas ruĝaj, flavaj, kaj blankaj.
4. *The leaves are long and green.*
La folioj estas longaj kaj verdaj.
5. *The men are-sitting (sit) on chairs in the garden.*
La viroj sidas sur seĝoj en la ĝardeno.
6. *In the garden are yellow roses.*
En la ĝardeno estas flavaj rozoj.
7. *The birds in the field are doves.*
La birdoj en la kampo estas kolomboj.
8. *The boys in the room in the house seem tall.*
La knaboj en la ĉambro en la domo ŝajnas altaj.
9. *Fresh violets are beautiful flowers.*
Freŝaj violoj estas belaj floroj.
10. *The horses in the green fields seem strong.*
La ĉevaloj en la verdaj kampoj ŝajnas fortaj.
11. *Doves are-singing (sing) in the garden.*
Kolomboj kantas en la ĝardeno.
12. *The men in the large house sleep.*
La viroj en la granda domo dormas.
13. *The house is long and high, and the rooms in the house are large.*
La domo estas longa kaj alta, kaj la ĉambroj en la domo estas grandaj.
14. *Red and yellow apples lie on the big table.*
Ruĝaj kaj flavaj pomoj kuŝas sur la granda tablo.
15. *Green leaves are on the trees in the large garden.*
Verdaj folioj estas sur la arboj en la granda ĝardeno.

Lesson IV

1. *Green leaves are on the trees.*
Verdaj folioj estas sur la arboj.
2. *The boys break branches and gather the apples.*
La knaboj rompas branĉojn kaj kolektas la pomojn.
3. *They are near the tall tree in the garden.*
Ili estas apud la alta arbo en la ĝardeno.

4. *They find leaves on the tree, but they do not see the fruit.*

Ili trovas foliojn sur la arbo, sed ili ne vidas la fruktojn.

[or: "...vidas la frukton."

Rimarko de Dan: "Fruit" is kind of a funny word. Both English and Esperanto have what are called "uncountable" nouns, which don't make use of the singular/plural distinction in the normal way. Compare the following:

Countable: *I ate the sandwich.*
Mi manĝis la sandviĉon.

I ate a lot of sandwiches. (plural)
Mi manĝis multe da sandviĉoj.

Uncountable: *I drank the water.*
Mi trinkis la akvon.

I drank a lot of water. (singular)
Mi trinkis multe da akvo.

So far, so good. But there are some words which are countable in one language and uncountable in another. In English we say:

I ate a lot of fruit. (singular)

That is, "fruit" is usually an uncountable noun for us. In Esperanto, on the other hand, we usually count our fruit, saying:

Mi manĝis multe da fruktoj. (plural!)

Well! The upshot of all this is that the English word "fruit" should sometimes be translated as "frukto" (or "frukton"), and sometimes as "fruktoj" (or "fruktojn"). Tricky, eh? Just think about whether you're talking about one apple, banana, or whatever, or many of them. Sometimes either interpretation will work, as in this sentence — are they looking to collect a bunch of fruit, or are they looking for, say, one particular peach with magic powers?]

5. *The house is long, broad and high.*
La domo estas longa, larĝa, kaj alta.
6. *The rooms in the house are both long and wide.*
La ĉambroj en la domo estas kaj longaj kaj larĝaj.
7. *The men have strong black horses.*
La viroj havas fortajn nigrajn ĉevalojn.
8. *The horses eat the fresh green grass in the field.*
La ĉevaloj manĝas la freŝan verdan herbon en la kampo.

9. *The men sit on benches in the garden.*
La viroj sidas sur seĝoj en la ĝardeno.

10. *The boys do not sleep, but they lie on the soft grass.*
La knaboj ne dormas, sed ili kuŝas sur la mola herbo.

11. *They see both the birds and the flowers, and they seem happy.*
Ili vidas kaj la birdojn kaj la florojn, kaj ili ŝajnas feliĉaj.

12. *The flowers have various colors, but the grass is green.*
La floroj havas diversajn kolorojn, sed la herbo estas verda.

13. *The doves are not sitting on the tree, they are flying near the trees.*
La kolomboj ne sidas sur la arbo, ili flugas apud la arboj.

14. *Beautiful red roses are lying on the table in the house.*
Belaj ruĝaj rozoj kuŝas sur la tablo en la domo.

15. *The large red apples are near the yellow roses.*
La grandaj ruĝaj pomoj estas apud la flavaj rozoj.

Lesson V

1. *Have the girls beautiful flowers?*
Ĉu la knabinoj havas belajn florojn?
2. *No, they have fresh fruit.*
Ne, ili havas freŝajn fruktojn.
3. *The boys do not wish to gather flowers.*
La knaboj ne volas kolekti florojn.
4. *They prefer to break the branches, and find the sweet cherries.*
Ili preferas rompi la branĉojn, kaj trovi la dolĉajn ĉerizojn.
5. *Gertrude wishes to eat apples, but Mary has neither apples nor peaches.*
Gertrude volas manĝi pomojn, sed Mary havas nek pomojn nek persikojn.
6. *Do the girls like to sit in the house and eat fruit?*
Ĉu la knabinoj ŝatas sidi en la domo kaj manĝi fruktojn?
7. *Yes, they like to sit in the house, but they prefer to walk in the field.*
Jes, ili ŝatas sidi en la domo, sed ili preferas marŝi en la kampo.

8. *Are ripe peaches brown?*
Ĉu maturaj persikoj estas brunaj?
9. *No, they are red and yellow.*
Ne, ili estas ruĝaj kaj flavaj.
10. *Has the peach a sweet taste?*
Ĉu la persiko havas dolĉan guston?
11. *Do the girls see the beautiful black horses in the fields?*
Ĉu la knabinoj vidas la belajn nigrajn ĉevalojn en la kampoj?
12. *Yes, they see the horses, but the horses seem not to see the girls.*
Jes, ili vidas la ĉevalojn, sed la ĉevaloj ne ŝajnas vidi la knabinojn.
- [or: "...la ĉevaloj ŝajnas ne vidi..."]
13. *Mary sits on the soft green grass, and eats ripe fruit.*
Mary sidas sur la mola verda herbo, kaj manĝas maturajn fruktojn.
- ["...manĝas maturan frukton." would be "...eats a ripe fruit."]

Lesson VI

1. *Does Arthur break the branch and gather the apples?*
Ĉu Arthur rompas la branĉon kaj kolektas la pomojn?
2. *No, he shakes the branch, and the apples fall.*
Ne, li skuas la branĉon, kaj la pomoj falas.
3. *They are ripe and sweet.*
Ili estas maturaj kaj dolĉaj.
4. *Robert, do you wish to stand beneath the tree?*
Robert, ĉu vi volas stari sub la arbo?
5. *No, I do not wish to stand under it, but near it.*
Ne, mi ne volas stari sub ĝi, sed apud ĝi.
6. *I wish to give both the peaches and the apples to the woman.*
Mi volas doni kaj la persikojn kaj la pomojn al la virino.
7. *She is sitting in the house, near the window.*
Ŝi sidas en la domo, apud la fenestro.
8. *Mary is sitting in (on) a chair near her.*
Mary sidas sur seĝo apud ŝi.
9. *Both Mary and the woman are sewing.*
Kaj Mary kaj la virino kudras.
10. *They prefer to sew, and do not wish to walk in the garden to-day.*
Ili preferas kudri, kaj ne volas marŝi en la ĝardeno hodiaŭ.
11. *They are happy because they like to sew.*
Ili estas feliĉaj ĉar ili ŝatas kudri.
12. *They have neither apples nor peaches, but they do not wish to eat.*
Ili havas nek pomojn nek persikojn, sed ili ne volas manĝi.
13. *They give the fruit to the boys and girls.*
Ili donas la fruktojn (or: frukton) al la knaboj kaj knabinoj.

Lesson VII

1. *Do the boys and girls wish to be good?*
Ĉu la knaboj kaj knabinoj volas esti bonaj?
2. *They gathered fresh flowers and gave them to the woman.*
Ili kolektis freŝajn florojn kaj donis ilin al la virino.
3. *The happy children were in the garden, but now they are in the house.*
La feliĉaj infanoj estis en la ĝardeno, sed nun ili estas en la domo.
4. *The rooms in the house are light, because they have large wide windows.*
La ĉambroj en la domo estas lumaj, ĉar ili havas grandajn larĝajn fenestrojn.
5. *The doors in the room are wide and high.*
La pordoj en la ĉambro estas larĝaj kaj altaj.
6. *The carpets on the floor seem soft, and have various beautiful colors.*
La tapiŝoj sur la planko ŝajnas molaj, kaj havas diversajn belajn kolorojn.
7. *A large strong table stands near the door.*
Granda forta tablo staras apud la pordo.
8. *We can sit near the table and look through the windows.*
Ni povas sidi apud la tablo kaj rigardi tra la fenestroj.
9. *Gertrude is-looking-at the various pictures.*
Gertrude rigardas la diversajn bildojn.

10. *She looks-at them, and seems to be happy.*
Ŝi rigardas ilin, kaj ŝajnas esti feliĉa.
11. *She gave a picture to me and I thanked her.*
Ŝi donis bildon al mi kaj mi dankis ŝin.
12. *Helen walked near the table and shook it.*
Helen marŝis apud la tablo kaj skuis ĝin.
13. *Arthur did not see the pictures because they were lying on the floor.*
Arthur ne vidis la bildojn ĉar ili kuŝis sur la planko.
14. *He looked-at the pictures on the wall, but they are neither interesting nor beautiful.*
Li rigardis la bildojn sur la muro, sed ili estas nek interesaj nek belaj.
15. *Robert looked through the window, and saw us in the pleasant garden.*
Robert rigardas tra la fenestro, kaj vidis nin en la agrabla ĝardeno.
9. *The carpet on the floor had various colors in it, and the high wall had pictures on it.*
La tapiŝo sur la planko havis diversajn kolorojn en si, kaj la alta muro havis bildojn sur si.
10. *The pictures had boys and girls in them.*
La bildoj havis knabojn kaj knabinojn en si.
11. *The book belongs to her, but it fell from the box.*
La libro apartenas al ŝi, sed ĝi falis de la skatolo.
12. *The table has red and blue and yellow flowers on it.*
La tablo havas ruĝajn kaj blujajn kaj flavajn florojn sur ĝi.
13. *Did you see the doves near the flowers in front of (before) you?*
Ĉu vi vidis la kolombojn apud la floroj antaŭ vi?
14. *The birds saw the fruit on the tree in front of them, and flew to the branches.*
La birdoj vidis la fruktojn sur la arbo antaŭ ili, kaj flugis al la branĉoj.

[or: "...la frukton sur la arbo...", if the birds saw, for example, one apple.]

Lesson VIII

1. *The book in the gray box does not belong to me.*
La libro en la griza skatolo ne apartenas al mi.
2. *I found it in front of me, near the door.*
Mi trovis ĝin antaŭ mi, apud la pordo.
3. *You began to praise yourselves, but I do not praise myself.*
Vi komencis laŭdi vin, sed mi ne laŭdas min.
4. *They hid themselves, and I stood near them.*
Ili kaŝis sin, kaj mi staris apud ili.
5. *The birds sit on the tree, because it has ripe cherries on it.*
La birdoj sidas sur la arbo, ĉar ĝi havas maturajn ĉerizojn sur si.
- [or: "...ĉar estas maturaj ĉerizoj sur ĝi.")]
6. *Alfred amused himself on the street, but we like to amuse ourselves in the house.*
Alfred amuzis sin sur la strato, sed ni ŝatas amuzi nin en la domo.
7. *The trees have good fruit on them.*
La arboj havas bonajn fruktojn sur si.
8. *She found herself in a beautiful light room.*
Ŝi trovis sin en bela luma ĉambro.
15. *I sat on the bench in the garden, and began to read an interesting book.*
Mi sidas sur la benko en la ĝardeno, kaj komencis legi interesan libron.
16. *They hid themselves in the leaves and began to sing.*
Ili kaŝis sin en la folioj kaj komencis kanti.
17. *The child is in a pleasant room.*
La infano estas en agrabla ĉambro.

Lesson IX

1. *The boys are not in their (own) house, but they are in his.*
La knaboj ne estas en sia domo, sed ili estas en lia.
2. *Is the large beautiful house yours?*
Ĉu la granda bela domo estas la via?
3. *The woman walked through the door of their house, as far as her room.*
La virino marŝis tra la pordo de ilia domo, ĝis sia ĉambro.
4. *The room has interesting pictures on its walls.*
La ĉambro havas interesajn bildojn sur siaj muroj.
5. *We praised their flowers yesterday, and they gave them to us.*
Ni laŭdis ilian florojn hieraŭ, kaj ili donis ilin al ni.

6. *Their books are in their (the books') box.*
Iliaj libroj estas en sia skatolo.
7. *They are on their (the boys') table.*
Ili estas sur ilia tablo.
- [*"They"* here most likely refers to the books, in which case the word before "tablo" must be "ilia"; but if it is the boys who are on the table, it would be "sia".]
8. *The gray cat was angry because it did not hold the bird.*
La griza kato estis kolera ĉar ĝi ne tenis la birdon.
- [The pronoun here is the subject of the verb "tenis", and therefore cannot be "si".]
9. *The sparrow surprised it, and it commenced to wash its face.*
La pasero surprizis ĝin, kaj ĝi komencis lavi sian vizaĝon.
10. *The sparrow wished to fly as far as the tall tree, but the cat held it.*
La pasero volis flugi ĝis la alta arbo, sed la kato tenis ĝin.
11. *The sparrow said "A good cat washes its face, but you are not a good cat."*
La pasero diris, "Bona kato lavas sian vizaĝon, sed vi ne estas bona kato."
12. *The sparrow was angry because the cat seized it and held it.*
La pasero estis kolera ĉar la kato kaptis ĝin kaj tenis ĝin.
13. *The bird did not lose its meal, but the angry cat lost its meal.*
La birdo ne perdis sian manĝon, sed la kolera kato perdis sian manĝon.
14. *Do you see his cat or hers?*
Ĉu vi vidas lian katon aŭ ŝian?
15. *I see both his and hers, but ours is not in our garden.*
Mi vidas kaj la lian kaj la ŝian, sed la nia ne estas en nia ĝardeno.
16. *My father is a tall strong man.*
Mia patro estas alta forta viro.
17. *I like to look at him.*
Mi ŝatas rigardi lin.
18. *The children saw the young birds in the nest.*
La infanoj vidis la junajn birdojn en la nesto.

Lesson X

1. *The cat ran across the street.*
La kato kuris trans la straton.
2. *Across the street it found a sparrow.*
Trans la strato ĝi trovis paseron.
3. *It caught the bird, but began to wash its face, and the sparrow flew to the nest.*
Ĝi kaptis la birdon, sed komencis lavi sian vizaĝon, kaj la pasero flugis al la nesto.
4. *I went into the garden as far as the large tree.*
Mi iris en la ĝardenon ĝis la granda arbo.
5. *I did not hold my book, and it fell upon the floor.*
Mi ne tenis mian libron, kaj ĝi falis sur la plankon.
6. *It began to fall under the table, but I seized it.*
Mi iris en la ĝardenon ĝis la granda arbo.
7. *My brother pushed the books into their box, and put it on the table.*
Mia frato puŝis la librojn en sian skatolon, kaj metis ĝin sur la tablon.
8. *We went to the city of Boston yesterday and into a beautiful house.*
Ni iris al la urbo Bostono hieraŭ kaj en belan domon.
9. *The arab shook his head and said, "No."*
La arabo skuis sian kapon kaj diris, "Ne."
10. *But the camel commenced to go through the door.*
Sed la kamelo komencis iri tra la pordon.
11. *His remark did not seem to surprise the camel.*
Lia diro ne ŝajnis surprizi la kamelon.
12. *The camel pushed its head and neck, and soon its whole body into the warm house.*
La kamelo puŝis sian kapon kaj kolon kaj baldaŭ sian tutan korpon, en la varman domon.

[or: "...puŝis sian kapon kaj kolon..." You can look at this in two ways:

a) You could say "sian kapon kaj kolon", on the grounds that it's secretly short for "sian kapon kaj sian kolon".

b) You could say "sian kapon kaj kolon", on the grounds that "its" is describing two things (the camel's head and its neck), and should therefore be plural.

One makes as much sense as the other, both are in common usage, and they mean exactly the same thing. So take your pick.]

13. *It wished to put merely its nose into it.*
Ĝi volis meti nur sian nazon en ĝin.
14. *The arab was angry, because it pushed itself into his house.*
La arabo estis kolera, ĉar ĝi puŝis sin en lian domon.
15. *He said, "Brother, the house is mine, and I do not wish to have you in it."*
Li diris, "Frato, la domo estas la mia, kaj mi ne volas havi vin en ĝi."
16. *But soon after the remark, the whole camel was in the house.*
Sed baldaŭ post la rimarko, la tuta kamelo estis en la domo.
17. *He pushed the young arab into the street.*
Li puŝis la junan arabon en la straton.
18. *He went across the street and stood upon the grass under a tree.*
Li iris trans la straton kaj staris sur la herbo sub arbo.
8. *The body of a camel is large, and its neck is long.*
La korpo de kamelo estas granda, kaj ĝia kolo estas longa.
9. *The camel pushed its head into the house of the arab, and he was angry.*
La kamelo puŝis sian kapon en la domon de la arabo, kaj li estis kolera.
10. *On the sand in the desert there lies a sack.*
Sur la sablo en la dezerto kuŝas sako.
11. *In the sack there is money.*
En la sako estas mono.
12. *The arab was warm, and wished to drink water.*
La arabo estis varma, kaj volis trinki akvon.
13. *He also wished to give water to the faithful camel.*
Li ankaŭ volis doni akvon al la fidela kamelo.
14. *Nevertheless, he found only money in the sack.*
Tamen, li trovis nur mono en la sako.
15. *He was angry, and did not keep the sack.*
Li estis kolera, kaj ne tenis la sakon.

Lesson XI

1. *Today it is raining, but yesterday it was snowing.*
Hodiaŭ pluvas, sed hieraŭ neĝis.
2. *Did your friend John carry his chair into the house?*
Ĉu via amiko John (Johano) portis sian seĝon en la domon?
3. *I saw your good friends on the way to the city.*
Mi vidis viajn bonajn amikojn sur la vojo al la urbo.
- [A different way of saying "on the way", with a slightly different nuance, is introduced in Lesson XXXV.]
4. *Is the large sack behind the door theirs?*
Ĉu la granda sako post la pordo estas la ilia?
5. *Neither she nor her brother saw the whole city.*
Nek ŝi nek ŝia frato vidis la tutan urbon.
6. *They went to the city of Boston and lost their way.*
Ili iris al urbo Bostono kaj perdis sian vojon.
7. *There are interesting houses across the street.*
Estas interesaj domoj trans la strato.
16. *Yesterday he wished to find money, but today he prefers water.*
Hieraŭ li volis trovi monon, sed hodiaŭ li preferas akvon.
17. *Nevertheless there is only sand in the desert.*
Tamen estas nur sablo en la dezerto.
18. *He wished to come from the dry desert to the house of a faithful friend.*
Li volis veni de la seka dezerto al la domo de fidela amiko.
19. *Both he and his friends are rich.*
Kaj li kaj liaj amikoj estas riĉaj.
20. *They went to his house yesterday, and came to theirs today.*
Ili iris al lia domo hieraŭ, kaj venis al la sia hodiaŭ.
- [or: "...al la siaj hodiaŭ.", depending on whether these friends live all together in one house, or in several different houses.]
21. *They do not need money.*
Ili ne bezonas monon.

Lesson XII

1. *One can see that the weathercock points-out the winds.*
Oni povas vidi, ke la ventoflago montras la venton.
2. *They say that the west wind will be a dry wind.*
Oni diras, ke la okcidenta vento estos seka vento.
3. *The weathercock now shows that an agreeable south wind blows.*
La ventoflago nun montras, ke agrabla suda vento blovas.
4. *People will be angry with (against) the weathercock, because it points-out a north wind.*
Oni koleros kontraŭ la ventoflago, ĉar ĝi montras nordan venton.
5. *A north wind is not warm, and the grain and fruit will need a warm wind.*
Norda vento ne estas varma, kaj la greno kaj fruktoj bezonos varman venton.

[or: "...la greno kaj la fruktoj..."]
6. *It snowed, and the young children were not warm, because the north wind blew.*
Neĝis, kaj la junaj infanoj ne estis varmaj, ĉar la norda vento blovis.
7. *People will like a south wind, but an east wind will carry rain.*
Oni ŝatos sudan venton, sed orienta vento portos pluvon.
8. *Can one find money in the desert?*
Ĉu oni povas trovi monon en la dezerto?
9. *Do you think (that) he is in the house?*
Ĉu vi opinias ke li estas en la domo?
10. *He is said to be (they say that he is) on the street.*
Oni diras ke li estas sur la strato.
11. *It is thought (people think) that the camel is a faithful friend.*
Oni opinias ke la kamelo estas fidela amiko.
12. *I am told (people tell me) that the camel has a large body, and a long neck.*
Oni diras al mi ke la kamelo havas grandan korpon, kaj longan kolon.
13. *One can see that it is not beautiful.*
Oni povas vidi ke ĝi ne estas bela.

14. *People do not like to drink warm water.*
Oni ne ŝatas trinki varman akvon.
15. *Nevertheless we shall drink warm water in the city.*
Tamen ni trinkos varman akvon en la urbo.
16. *It was beautiful weather yesterday, but today we shall have good weather also.*
Estis bela vetero hieraŭ, sed ankaŭ hodiaŭ ni havos bonan veteron.
17. *I think that a warm wind will blow soon.*
Mi opinias ke varma vento baldaŭ blovos.
18. *My friend has a beautiful new house.*
Mia amiko havas belan novan domon.

Lesson XIII

1. *The east wind is dry and the south wind will be too warm.*
La orienta vento estas seka kaj la suda vento estos tro varma.
2. *A west wind blew against the weathercock, but the grain needed a south wind.*
Okcidenta vento blovis kontraŭ la ventoflago, sed la greno bezonis sudan venton.
3. *A north wind is blowing and I think that it will soon snow.*
Norda vento blovas kaj mi opinias ke baldaŭ neĝos.
4. *It (51) will be beautiful weather tomorrow, because a pleasant wind is now blowing.*
Estos bela vetero morgaŭ, ĉar agrabla vento nun blovas.
5. *The flowers will wither because those children gathered them.*
La floroj velkos ĉar tiuj infanoj kolektis ilin.
6. *They are talking about that park, but I do not wish to take-a-walk, because there are clouds in (on) the sky.*
Ili parolas pri tiu parko, sed mi ne volas promeni, ĉar estas nuboj sur la ĉielo.
7. *At least we shall take an umbrella, and my brother will hold it over our heads.*
Almenaŭ ni portos ombrelon, kaj mia frato tenos ĝin super niaj kapoj.
8. *My sister said "Mother and I are-afraid that it will rain."*
Mia fratino diris, "Patrino kaj mi timas ke pluvos."

9. *My young sister will be careful about that new umbrella.*
Mia juna fratino zorgos pri tiu nova ombrelo.
10. *I wonder whether she will take-a-walk tomorrow.*
Mi scivolas ĉu ŝi promenos morgaŭ.

[**Rimarko de Dan:** Kellerman recommends the use of *miri* in phrases like "He wondered whether I heard," which he gives as "*Li miris ĉu mi aŭdas.*" Such usage is incorrect.

According to the Oxford English Dictionary, the English verb to wonder has two basic meanings. The first, which is more common in modern English, is "to desire or be curious to know something." The second, which is an older meaning and doesn't see as much use any more, is "to feel admiration and amazement; marvel."

According to my own understanding, and all authoritative sources I can find, "miri" means only "to be amazed". The sense "to want to know" can be rendered in a few different ways; I'd recommend "*scivoli*".]

11. *That park is pleasant and the grass is soft and green.*
Tiu parko estas agrabla kaj la herbo estas mola kaj verda.

12. *The birds are building their nests now, in those branches above our heads.*
La birdoj konstruas siajn nestojn nun, en tiuj branĉoj super niaj kapoj.

13. *The sky above us is blue, and a west wind is beginning to blow.*
La ĉielo super ni estas blua, kaj okcidenta vento komencas blovi.

14. *I can see that weathercock, on that large house near the park.*
Mi [povas] vidi tiun ventflagon, sur tiu granda domo apud la parko.

15. *Mother says that my sister will have a new hat tomorrow.*
Patrino diras ke mia fratino havos novan ĉapelon morgaŭ.

16. *She will be careful of (about) that hat.*
Ŝi zorgos pri tiu ĉapelo.

17. *My father's friend is very careful of his son.*
La amiko de mia patro tre zorgas pri sia filo.

["His son" here is most likely "my father's friend's son", in which case the word before "filo" would be "sia". If the speaker intends it to mean "my father's son" (an odd turn of phrase, but not impossible), it would be "lia" instead.]

18. *One sees that he is not a strong boy.*
Oni vidas ke li ne estas forta knabo.

Lesson XIV

1. *The birds have very strong wings on their bodies, but they do not have hands.*

La birdoj havas tre fortajn flugilojn sur siaj korpoj, sed ili ne havas manojn.

2. *They will build their nests, and sing about the young birds.*

Ili konstruos siajn nestojn, kaj kantos pri la junaj birdoj.

3. *Those children were talking to me yesterday about their cat.*

Tiuj infanoj parolis al mi hieraŭ pri sia kato.

4. *They said that it likes to catch and eat sparrows.*

Ili diris ke ĝi ŝatas kapti kaj manĝi paserojn.

5. *Tomorrow it will hide (itself) behind a tree, and will catch a young sparrow.*

Morgaŭ ĝi kaŝos sin post arbo, kaj kaptos junan paseron.

6. *The children will gather peaches in that-person's garden, and will put them upon a plate.*

La infanoj kolektos persikojn en ties ĝardeno, kaj metos ilin sur teleron.

7. *They will shake the whole tree by means of a branch.*
Ili skuos la tutan arbon per branĉo.

8. *The sweet fruit above them will fall upon the soft green grass.*

La dolĉaj fruktoj super ili falos sur la mola verda herbo.

9. *The children wondered whether the cherries were ripe.*

La knabinoj scivolis ĉu la ĉerizoj estas maturaj.

10. *They seem almost ripe, and tomorrow the children will pick (gather) them, with the help of their father.*

Ili ŝajnas preskaŭ maturaj, kaj morgaŭ la infanoj kolektos ilin, per la helpo de sia patro.

[or: "kun la helpo..."; both expressions are valid, though Kellerman prefers "per".]

11. *It is said (54) that the grain in that-man's field very [much] needs rain.*

Oni diras ke la greno en ties kampo tre bezonas pluvon.

12. *People also think that the flowers will wither, for (because) it did not rain yesterday or today.*

Oni ankaŭ opinias ke la floroj velkos, ĉar pluvis nek hieraŭ nek hodiaŭ.

13. *My careful young friend will carry an umbrella in his hand tomorrow, because he fears the rain.*
Mia zorga juna amiko portos ombrelon en sia mano morgaŭ, ĉar li timas la pluvon.
14. *He sees those gray clouds in (on) the sky.*
Li vidas tiujn grizajn nubojn sur la ĉielo.
15. *He holds the umbrella by its handle.*
Li tenas la ombrelon per ĝia tenilo.
- ["tenilo", "montrilo", etc. are introduced in paragraph 63 of this lesson, though they're not listed in the vocabulary section for some reason.]
16. *The weathercock is an indicator concerning the weather.*
La ventoflago estas montrilo pri la vetero.
17. *One eats meat with a fork, and soup with a spoon.*
Oni mangas viandon per forko, kaj supo per kulero.
18. *One holds the spoon in the right hand.*
Oni tenas la kuleron en la dekstra mano.
19. *A knife is sharp, but one does not need a sharp fork.*
Tranĉilo estas akra, sed oni ne bezonas akran forkon.
20. *We shall have a very good meal, and also very good coffee.*
Ni havos tre bonan manĝon, kaj ankaŭ tre bonan kafon.
3. *One cuts fruit with a knife, and puts the fruit upon a plate.*
Oni tranĉas frukton per tranĉilo, kaj metas la frukton sur teleron.
4. *The coffee was cold, and I was much dissatisfied.*
La kafo estis malvarma, kaj mi estis tre malkontenta.
5. *My knife was dull, nevertheless I almost immediately cut my (the) left hand.*
Mia tranĉilo estis malakra, tamen mi preskaŭ tuj tranĉis la maldekstran manon.
6. *I was ashamed, but I think that the handle of that knife was very short.*
Mi hontis, sed mi opinias ke la tenilo de tiu tranĉilo estis tre mallonga.
7. *The grass is wet today, and I fear that we shall not be able to take a walk, even in that small park.*
La herbo estas malseka hodiaŭ, kaj mi timas ke ni ne povos promeni, eĉ en tiu malgranda parko.
8. *I dislike to go-walking upon the hard streets.*
Mi malŝatas promeni sur la malmolaj stratoj.
9. *The courageous young man and his aged friend talked about their enemies.*
La kuraĝa juna viro kaj lia maljuna amiko parolis pri siaj malamikoj.
10. *They wished to be careful about their horses.*
Ili volis esti zorgaj pri siaj ĉevaloj.
- [or: "Ili volis zorgi..."]

Lesson XV

1. *Does one eat potatoes and meat with a fork or a spoon?*
Ĉu oni manĝas terpomojn kaj viandon per forko aŭ kulero?
- [or: "...per forko aŭ per kulero?"]
- [**Rimarketo de Dan:** Or rarely, "...terpomojn kaj viandojn per forko..." Just to confuse you, my notes about frukto(j) do not usually apply to the word *viando*, which is more often treated as a substance, like butter or water. I'd say *viandoj* is also correct (it pops up a few times in important early Esperanto literature), but it's a very rare usage.]
2. *One puts soup into the mouth by means of a spoon.*
Oni metas supon en la buŝon per kulero.
11. *The young man was very sly, and wished to sleep during the night.*
La juna viro estis tre ruza, kaj volis dormi dum la nokto.
12. *He said that one can steal a black horse during the dark night.*
Li diris ke oni povas ŝteli nigran ĉevalon dum la malluma nokto.
13. *He said that either (au) he or the old man would guard the horses.*
Li diris, ke aŭ li aŭ la maljuna viro gardos la ĉevalojn.
14. *The old man answered that he would give to him his [own] white horse.*
La maljuna viro respondis ke li donos al li sian blankan ĉevalon.
15. *He took that one's black horse.*
Li prenis ties nigran ĉevalon.

16. *He was ashamed, and was very angry at his faithless friend.*
Li hontis, kaj estis tre kolera kontraŭ sia malfidela amiko.

17. *But he stayed-awake, and guarded the horses.*
Sed li maldormis, kaj gardis la ĉevalojn.

Lesson XVI

- The foolish friends of the young man and his aged father did not stay with them.*
La malsaĝaj amikoj de la juna viro kaj lia maljuna patro ne restis kun ili.
- They did not help them with their swords, but ran away at once (tuj), and were not ashamed.*
Ili ne helpis ilin per siaj glavoj, sed tuj forkuris, kaj ne hontis.
- The old man heard disagreeable voices behind him, and soon he saw the enemy.*
La maljuna viro aŭdis malagrablajn voĉojn post si, kaj baldaŭ li vidis la malamikon.
- The enemy called them, and hastened there (69).*
La malamiko vokis ilin, kaj rapidis tien.
- Those sly bad men took the money out of the pockets of the courageous young man.*
Tiuj ruzaj malbonaj viroj forprenis la monon el la poŝoj de la kuraĝa juna viro.
- They stood around him, and also around his father.*
Ili staris ĉirkaŭ li, kaj ankaŭ ĉirkaŭ lia patro.
- The father and son could not even guard their horses.*
La patro kaj la filo ne povis eĉ gardi siajn ĉevalojn.
- The enemy did not leave (to) these their horses, but took both the horses and the money.*
La malamikoj ne lasis al ĉi tiuj iliajn ĉevalojn, sed prenis kaj la ĉevalojn kaj la monon.
- Soon the enemy rode away, during the late hours of the night.*
Baldaŭ la malamikoj forrajdis, dum la malfruj horoj de la nokto.
- The father and son were angry and dissatisfied.*
La patro kaj la filo estis kolera kaj malkontenta.
- They said "We fear and dislike such men."*
Ili diris, "Ni timas kaj malŝatas tiajn virojn."

12. *The father said "By the help of our neighbors we can (povos) find those bad men, and drive them away, out of the desert."*

La patro diris, "Per la helpo de niaj najbaroj ni povos trovi tiujn malbonajn virojn, kaj forpelos ilin, el la dezerto."

["Najbaroj" (neighbour) is not in the vocabulary but it should be as it has been used in the reading exercises since Lesson XIV]

- The son replied, "Dear Father, such a proposal seems good, and I will help with my long sharp sword.*
La filo respondis, "Kara Patro, tia propono ŝajnas bona, kaj mi helpos per mia longa akra glavo."
- But we are now in the desert, and the road to the city is long.*
Sed ni estas nun en la dezerto, kaj la vojo al la urbo estas longa.
- We cannot ride thither, but we can walk thither.*
Ni ne povas rajdi tien, sed ni povas marŝi tien.
- Can you not hasten, with (per) my help?*
Ĉu vi ne povas rapidi, per mia helpo?
- The wise old man answered, "Yes, my son, with such help I can walk thither."
La saĝa maljuna viro respondis, "Jes, mia filo, per tia helpo mi povas marŝi tien."

Lesson XVII

- An interesting story is related (54) about Frederick the Great.*
Oni rakontis interesan rakonton pri Frederiko Granda.

["rakonto" (story), which derives from "rakonti", hasn't actually been introduced yet; it appears in Lesson XX.]
- His youngest servant stayed outside of the door.*
Lia plej juna servisto restis ekster la pordo.
- The king called him, and he hastened thither and stood before him.*
La reĝo vokis lin, kaj li rapidis ĉi tien kaj staris apud li.
- Yesterday he did not hear the king.*
Hieraŭ li ne aŭdis la reĝon.
- The king called him, but he did not answer.*
La reĝo vokis lin, sed li ne respondis.

6. *The king thought that the boy had gone away with the older servants, and he was angry.*
La reĝo pensis ke la knabo foriris kun la maljunaj servistoj, kaj li estis kolera.
7. *He left his book on the table, and went to the door.*
Li lasis sian libron sur la tablo, kaj iris al la pordo.
8. *Then he saw that the little boy was sleeping there.*
Tiam li vidis ke la malgranda knabino dormas tie.
9. *He looked at him with greater interest, and saw a letter in his pocket.*
Li rigardis lin per pli granda intereso, kaj vidis leteron en sia poŝo.
10. *The letter was from the boy's mother.*
La letero estis de la patrino de la knabo.
11. *He had written a letter to her, with his pen, and had given (to) her money, because she was poor.*
Li skribis leteron al ŝi, per sia plumo, kaj donis al ŝi monon, ĉar ŝi estis malriĉa.
12. *He wrote longer letters with pleasure, because he was a most faithful son.*
Li skribis pli longajn leterojn kun plezuro, ĉar li estis plej fidela filo.
13. *The king congratulated the mother of the boy, concerning such a son.*
La reĝo gratulis la patrino de la knabo, pri tia filo.
14. *(The) king Frederick wished to be kinder (pli bona) to the boy.*
La reĝo Frederiko volis estos pli bona al la knabo.
15. *He placed his book upon the table, near his sword, and talked to the little servant.*
Li metis sian libron sur la tablon, apud sia glavo, kaj parolis al la malgranda servisto.
16. *Then the older servants came, and stood around the king.*
Tiam la pli maljunaj servistoj venis, kaj staris ĉirkaŭ la reĝo.
17. *They walked with great care, and the younger servant did not hear them.*
Ili marŝis per granda zorgo, kaj la pli juna servisto ne aŭdis ilin.
18. *They loved the little boy, and wished to help him.*
Ili amis la malgrandan knabon, kaj volis helpi lin.

[The remaining lessons are being worked on. VHS 2008-05-27]